

Posudek BP Johany Breburdové *Čeština nerodilého mluvčího (případová studie)*

BP Johany Breburdové zpracovává téma, se kterým se zřejmě budeme setkávat stále častěji – jazykovou analýzu češtiny nerodilého mluvčího, v tomto případě studenta z Černé Hory. Hlavním úkolem bylo popsat a klasifikovat jazykové chyby v psaných i mluvených textech a případně určit, zda jsou způsobeny negativním jazykovým transferem (interferencí). Tento úkol je ovšem obtížnější, než se na první pohled může zdát. Autorka musí na slušné úrovni ovládat mateřský jazyk zkoumaného mluvčího a bez problémů se orientovat i v jazykových rovinách svého mateřského jazyka. Přitom je zřejmé, že příčinu (motivaci) některých chyb především na úrovni syntaxe či výstavby textu je těžké najít.

Autorka se svého úkolu zhostila velmi dobře. Práce je přehledně vystavěná, po krátké teoretické části následuje rozbor vybraných textů podle jednotlivých rovin. V této stěžejní a nejobtížnější části lze autorce vytknout jen drobnosti, jednotlivé jazykové roviny analyzuje přesně a s přehledem a se snahou odhalit motivaci chybně užitého jazykového jevu. Text plyne přirozeně, bez stylizačních problémů a zbytečných banalit. V práci se neobjevují překlepy či pravopisné chyby, po formální stránce působí poněkud rušivě jen nedůsledné uvádění analyzovaných slov, hlásek apod. kurzívou.

Mé připomínky se budou týkat jen maličností:

- Při představení respondentova rodného jazyka používá autorka termínu srbochorvatština. Přestože tak reflektuje jazyk i sám respondent, bylo by asi dobré specifikovat, že jde o variantu zapisovanou cyrilicí, o ekavský (či snad ijekavský) dialekt apod. I tyto faktory mohou být pro analýzu chybovosti relevantní.
- Je jasné, že zachytit všechny chyby v textech je obtížné; některé z těch opominutých by se však k ilustraci negativního transferu dobře hodily – např. *bylo částečně zodpověděno pro velký počet Černohorců* (text 4) jako jistý protějšek k chybné vazbě *brečiš za ni* (s. 44); *změnilo svůj účel boju na vytvoření nového státu* (text 4) apod.
- Z formulací, jež vyžadují upřesnění, uvedu dvě: na s. 20 se píše, že „jak čeština, tak srbochorvatština vycházejí ze zásad fonetického pravopisu“, jen v sch. „jsou uplatňovány v mnohem větší míře“. Otázka tedy zní, jak se zásady fonetického pravopisu uplatňují v češtině. Další formulace „Vzájemnost, která je v češtině vyjádřena právě formantem *si*, se v sch. vyjadřuje složeným zájmenným výrazem *jedan-drugi*“ implikuje, že vzájemnost se v č. vyskytuje pouze v dativu (navíc je zde poněkud nevhodně užit termín *formant*).

Bez ohledu na tyto drobnosti lze konstatovat, že BP Johany Breburdové bez problémů splňuje požadavky kladené na tento druh prací a rád ji doporučuju k obhajobě.

Hodnocení: výborně

doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D.